

RIKTLINJER FÖR DOKTORANDER OCH HANDLEDARE VID IHV

2008-05-13 (reviderat 2011-04-14, 2016-08-17, 2018-05-07)

Inledning

Syftet med detta dokument är att sammanfatta de riktlinjer som vi enats om inom IHV och att förtydliga de förväntningar som finns på doktorander och handledare som är verksamma inom IHV.

Riktlinjerna skall ses som ett komplement till och i vissa fall förtydliganden av de lokala riktlinjer som finns vid respektive lärosäte samt till UKÄ:s mer generella riktlinjer.

Dokumentet berör dels processen för avhandlings- eller uppsatsarbetet ur både ett doktorandperspektiv och ett handledarperspektiv och dels förväntad kompetens hos nyexaminerad doktor i handikappvetenskap.

Syftet med 60 % - seminariet är att doktoranden ska få en konstruktiv återkoppling av granskarna och synpunkter som ska kunna vara en hjälp för det fortsatta avhandlingsarbetet. Fokus vid 60 % - seminariet bör därför ligga på att diskutera genomförda studier i relation till planerade studier samt teoriansknytning/tidigare forskning. Vid val av sakkunniga till 60 % - seminarium gäller inte formella jävsregler, men sakkunniga bör stå oberoende från handledarna och ge kritik utan begränsning av några jävsförhållanden.

Syftet med slutseminariet är att få en grundlig genomgång av samtliga delarbeten och framskrivna delar av kappan. Fokus ska ligga på en konstruktiv diskussion där förslag på nödvändiga revideringar/förbättringar som bedöms vara av vikt för att genomföra en disputation eller licentiatseminarium, ges av granskaren/granskarna.

Det är viktigt att sökande till forskarutbildningen i handikappvetenskap har tagit del av denna handling innan han/hon söker. Vidare skall handledare som engageras inom IHV ha tagit del av dokumentet och förklarat sig införstådd med riktlinjerna.

Doktorsexamen

Sammanläggningsavhandling

Fyra arbeten, varav minst två arbeten ska vara accepterade för publicering. Arbetena bör som regel vara artiklar i vetenskaplig tidskrift, vaksamhet bör iakttas mot oseriösa tidskrifter/förlag. Undantag kan exempelvis vara kapitel i antologi där manuskript genomgått granskning av redaktör(er). Sådana undantag ska förankras i handledarkollegiet.

Vid ca 60 % av avhandlingsarbetet skall arbetena gås igenom av minst en extern granskare och eventuellt en intern granskare vid ett seminarium. Med extern granskare avses person som ej kommer från IHV-miljön vid doktorandens lärosäte. Avhandlingsarbetet bör ha nått en nivå om två artiklar, varav en bör vara minst accepterad samt en introducerande text om plan för

fortsatta artiklar samt stomme till kappan. Seminariet bör om möjligt hållas vid en tidpunkt då ca 60 % av doktorandtiden gått.

Innan avhandlingen (kappan samt de ingående arbetena) läggs fram ska den ventileras vid ett slutseminarium. Granskare ska vara extern granskare. Med extern granskare avses person som ej kommer från IHV-miljön vid doktorandens lärosäte. Miniminivån vid ett slutseminarium är att två artiklar bör vara minst accepterade, ett arbete inskickat för granskning samt ett arbete i manusform. Vidare bör ett manus med kappans alla delar föreligga.

Monografiavhandling

En monografiavhandling ska innehålla en gedigen empiri, ha en tydlig teoriansknytning och god argumentationslinje.

Vid ca 60 % av avhandlingsarbetet skall arbetet gås igenom av minst en extern granskare och eventuellt en intern granskare vid ett seminarium. Arbetet skall ha kommit till en fas där ca hälften av arbetet är mer eller mindre färdigt och där resterande delar är kortfattat beskrivna. Seminariet bör om möjligt hållas vid en tidpunkt då ca 60 % av doktorandtiden gått.

Innan avhandlingen läggs fram ska den ventileras vid ett slutseminarium. Arbetet skall då i stort sett vara komplett. Granskare ska vara extern granskare, dvs. ej komma från IHV-miljön vid doktorandens lärosäte.

Disputation

- Såväl etikansökningar som beslut om dessa ska granskas av betygsnämnden inför disputation. Huvudhandledare ska till förslag om disputation bilägga etikansökan med beslut från etikprövningsnämnden alternativt en skriftlig redogörelse för varför etiktillstånd i relation till forskningsprojektets genomförande inte krävts.
- Plagiatkontroll av kappan ska göras efter slutseminariet.
- Högst en sakkunnig från 60 % seminariet alternativt sakkunnig från slutseminariet kan ingå i betygsnämnden, dock inte vara opponent.
- Inför disputation skall vetenskapsrådets formella jävsregler beaktas.
- Både kvinnor och män bör vara representerade i betygsnämnd/opponent.
- Föreslagen betygsnämnd bör inte ensidigt bestå av docenter. Detta allra minst om opponenten är professor.
- En reserv till betygsnämnden ska vidtalas och formellt utses i samband med övriga betygsledamöter och opponent.

Licentiatexamen

Sammanläggningsuppsats (licentiat)

Två arbeten, varav ett bör vara accepterat. Även i en licentiatuppsats kan granskade bokkapitel ingå.

Under arbetet med uppsatsen ska såväl 60 % - seminarium som slutseminarium hållas. Vid det första tillfället kan granskaren vara intern medan det vid slutseminariet ska det vara en extern granskare. Med extern granskare avses person som ej kommer från IHV-miljön vid doktorandens lärosäte.

Om licentiatuppsatsen utgör en del av en examen som utgör en etapp mot doktorsexamen skall uppsatsarbetet planeras så att detta inte innebär dubbelarbete för doktoranden i arbetet med doktorsavhandlingen.

Monografiuppsats (licentiat)

Ska innehålla samma delar som en monografiavhandling men i mindre omfattning.

Under arbetet med uppsatsen ska såväl 60 % - seminarium som slutseminarium hållas. Vid det första tillfället kan granskaren vara intern medan det vid slutseminariet ska det vara en extern granskare.

Om licentiatuppsatsen utgör en del av en examen som utgör en etapp mot doktorsexamen skall uppsatsarbetet planeras så att detta inte innebär dubbelarbete för doktoranden i arbetet med doktorsavhandlingen.

Licentiatseminarium

- Linköping: Den egna institutionen utser granskningskommittén om minst tre disputerade lärare. Extern opponent utses från ett annat lärosäte eller en annan institution vid det egna lärosätet. Opponenten ska vara minst docent.
- Örebro: Extern opponent, dvs. en person som inte är verksam vid licentiatens lärosäte, ordförande vid seminariet är huvudhandledaren, examinator ska vara minst docent och kan komma från det egna lärosätet. Både opponent och examinator ger synpunkter på licentiatuppsatsen.
- Jönköping: Betygsnämnden består av tre ledamöter med adekvat metod- och ämneskunskap (samt en reserv). I betygsnämnd ska minst en ledamot vara extern och lägst en ska ha docentkompetens. Den externa ledamoten fungerar som opponent.

Plagiatkontroll av kappan ska göras efter seminariet. Efter genomförd plagiatkontroll samt godkänd uppsats lämnas uppsatsen in för tryck.

Allmänt

Generellt gäller för samtliga avhandlingar/upsatser att de bör vara explicit positionerade i det handikappvetenskapliga fältet,¹ att en tvärvetenskaplig medvetenhet² demonstreras. Det senare gäller även den metodologiska diskussionen. I avhandlingen/upsatsen bör författaren även förhålla sig till mångfaldsfrågor²

Vidare bör doktoranden vara introducerad i handledarens nätverk.

Doktoranden bör delta i karriärplanering som ger doktoranden möjlighet att verka inom akademien.

Kompetens hos doktor i handikappvetenskap

Allmänt

En person som disputerat i handikappvetenskap förväntas tillägna sig ha god kompetens förutom forskning inom det handikappvetenskapliga fältet även inom bland annat följande områden:

- undervisning i frågor relaterade till funktionsnedsättning och funktionshinder, såväl inom som utanför akademien
- handledning på grund- och avancerad nivå
- författande av ansökningar om externa forskningsmedel
- presentation av ett arbete (inkluderar även förmågan att göra populärvetenskapliga presentationer).

Specifikt

Disputerad bör även

- ha god medvetenhet i handikapppolitiska/ideologiska samt etiska frågor
- ha goda förmågor i såväl teoretisk som metodologisk tvärvetenskaplighet
- ha kunskaper om funktionshinder utifrån olika modeller, dimensioner och vetenskapliga perspektiv
- tydliggöra IHV gentemot övriga samhället.

---

¹ Med detta avses att författaren på ett tydligt sätt kan sätta in sitt arbete i en biopsykosocial kontext.

² Exempelvis kön, etnicitet, ålder, klass, sexuell läggning.

Handledare

Innan handledare utses skall denne tagit del av detta dokument och förklarat sig vara villig att följa riktlinjerna.

Förutom en aktiv handledning (se särskilt dokument vid respektive lärosäte samt <http://www.studera.nu/forskarstudier/utbildningen/handledaren/>) förväntas handledare inom IHV delta

- vid handledarkollegiets telefonmöten (när ärenden berör egen doktorand är närvaro obligatorisk)
- på det årliga höstupptaksmötet (minst en av de två dagarna)
- på handledarseminarium (ordnas som regel 1 gång på våren)

Handledare skall aktivt bistå i karriärplaneringen.

Ingen ersättning för handledning utgår från IHV.